

het Evangelie
enleving? (Is er
t betekenende
laarlijk door het
rale Synode een
nu in het jaar
van de vorige?
rd heeft, dat de
het lichaam, dat
ker eigen verant-
de, morele en
el vragen, omdat
van den Staat
beleden hebben.
tvangen, waarbij
dat de „kerk”,
t van Gods wege
r woord te spre-
il Gods vervulde?
t spreekt van een
ngelie gaat hier
en weg in. Wij
in. Er komt iets
k heeft het „ge-
de woorden der
geen frasen —
om ons „theocra-
beel het leven
agen. En het is
daarbij te leiden,
ert, en alsoo den
eggen. Want de
e in anti-christe-
taut”, rooals wij
een staat heeft
l in de oorlogs-
die wel heel het
g van de „kerk”.
t regering, een
terwijl wij altijd
eregeerd worden
i eenen en waren
er nu alle dingen
l hebben, dat de
chtsverhoudingen

Herv. Kerk eens
ij een Staat, die
cele, het morele
en Staat, die bij
erk”, die dus in
niet, dat zoo de
himen te halen,
t geen monster-

de Synode zich
geheele volk als
in de geschieden-

z? Het is moei-
verhand met wat
Chr. school, de
eteekenen: Weg
vereeniging, weg
voor allen, ten
en, enz. enz. En
e op haar beurt

uit, dat de zorg
raagt, niet mag
in verborgen om-
al te onberaden
en getuigen ge-

de Schrift ver-
is. En voor dat
in uit dat Woord
Woord ligt ook
de geloofsgehoor-
dit Woord Gods
pij komt, en dat
ren buigt, gelijk
jelen met groote

Synode is bezig
te bereiden.

erd”, — typi-
principee-
alden midden-
an profetisch.
nis”, het „sla-
r principele

Duitschland.
Waagschaal”

a, dat de tegen-
nde Kerk tegen
lan waartoe de
igd waren. Aan
de kansel ont-
het tijdschrift
aanval deed op
socialisten. Hij
het totalitaire
is dan de poli-
nten van de Be-
nen te bidden om
zij daardoor de

heersende politieke partij woedend maakten.

Het is interessant te vermelden dat; als een kenner van Duitsland als De Witt Clinton Poole er voor pleit, dat Duitsland politiek voor altijd verbrokkeld moet worden, hij zijn verklaringen doet vergezeld gaan van warme waarschuwing voor het persoonlijk verzet, dat hij in Duitsland vond in vele groepen maar bovenal onder de Christenen.

En de houding der geallieerden?

De belofte, die het Duitse volk is gegeven, dat de godsdienstvrijheid zou worden geëerbiedigd door de Verenigde Volken is niet gehouden zoals men dit gedacht had. Waarom niet? Weinig meer tragische documenten hebben ons na de oorlog uit Duitsland bereikt dan de sneekbede van bisschop Wurm, die zich afzwaart of de overwinnaars ten offer vallen aan hetzelfde kwaad, dat zij kwamen bestrijden.

Het schijnt merkwaardig dat vele van hen die jaren vóór het uitbreken van de oorlog al hun tijd en krachten gaven om te trachten de Amerikanen de werkelijke bedreiging van het nationaal-socialisme en het Hitler-régime te laten zien nu pogingen moeten aanwenden om te belleten, dat er nu omgekeerd hier in Amerika een neiging ontstaat om een Hitleriaanse gedachtegang te volgen.

Communisme en godsdienst.

Wij lezen in „De Linie”:

Toen hem werd gevraagd, wat zijn partij zou doen, als zij de meerderheid der stemmen zou krijgen, antwoordde Nanzo Nozaka, de leider der Japanse communisten, het volgende: „De Communistische Partij zal de andere partijen dulden, maar zij zal er niettemin naar streven, om zonder geweld een staat met één klasse en één partij te vestigen. Ofschoon zij vrijheid van godsdienst aan schenken, zal zij zich toch ten doel stellen, de godsdienst te doen verdwijnen door rationalisatie van het sociale, economische en politieke systeem. Godsdienstige scholen, die vijandig staan tegenover het communisme, zullen niet worden toegelaten”.

Duidelijkheid is een zeldzaam artikel; af en toe komt men het tegen.

Russisch Paascheest.

„In de Waagschaal” schrijft:

Sedert de dagen van de revolutie is het Paascheest niet op zo grootse wijze gevierd als dit jaar. Voor de eerste maal in meer dan twintig jaar luidden de kerkklokken van de Sovjet-Unie in de heilige Paasweek en de orthodoxe kerken zijn vol geweest van bezoekers.

In Moskou was het zo goed als onmogelijk een plaats te krijgen in één van de vele kathedralen en kerken en vijf Russische militairen moesten een weg banen voor den Amerikaanschen ambassadeur, generaal Bedell Smith, die de middernachtsmis wilde bijwonen in de Bogojavlensky-kathedraal, waar patriarch Alexius van Moskou preekte.

Van „volkskerk” naar „wereldkerk”.

„In de Waagschaal” geeft het volgende artikel:

In de grote worsteling met het opdringende heidendom zijn de kerken zich hun ernstige verantwoordelijkheid bewust voor de kerstening van hun landen. Zij zijn gereed om de vele levenssterren weer te bezetten, vanwaar zij zich hadden moeten terugtrekken. Doch nu zij zich geplaatst zien tegenover de grote leegte die ontstaan is na het faillissement der heidense ideologieën, en nu zij de onwettelijke na-oorlogse generatie willen helpen om een houvast te vinden in het Christelijk geloof, ondervinden zij een ernstige handicap door gebrek aan voldoende leiderschap. Wat zij thans nodig hebben, vooral in Europa, is de opleiding van theologen en leken, welke opleiding hen stevig fundeert in de christelijke leer en hun daarnaast een brede blik verschaft op de huidige werkelijkheid van een over de hele wereld verbreide Ecclesia Militans (strijdende kerk).

De Wereldraad van Kerken is in staat gesteld hiervoor een Oecumenisch Instituut te openen dat als centrum van die opleiding kan dienen. Het Instituut is gevestigd in het Chateau de Bossey bij Céligny, 18 km van Genève. Dit laatste heeft plaats voor ongeveer zestig personen en is zeer geschikt voor dit speciale doel.

Mannen en vrouwen, die hier zullen studeren, zullen worden gekozen uit drie groepen:

1. mannen en vrouwen die als leken in verschillende wereldlijke beroepen werkzaam zijn;
2. mannen en vrouwen die als leken thans reeds worden opgeleid voor kerkelijk werk: inwendige zending, jeugdwerk enz.;
3. theologische studenten en jonge predikanten.

Van deze drie groepen is de eerste de belangrijkste, maar ook de moeilijkste, niet alleen vanwege de praktische moeilijkheid om de betrokkenen voor een bepaalde tijd uit hun werk te halen, maar ook omdat er op het ogenblik in de kerken zo weinig klaarheid bestaat over de wijze waarop het christelijk getuigenis ten aanzien der sociale verantwoordelijkheid zal moeten klinken. Doch in vele landen is althans de noodzakelijkheid van een dussdanig getuigenis erkend en hier heeft men reeds een aantal ervaringen opgedaan waar het Oecumenisch Instituut zijn voordeel mee kan doen.

Tot zoover het artikel. De opmerking zij ons vergand, dat „de moeilijkheid” niet zoozeer hierin ligt, dat er in de kerken zoo weinig klaarheid bestaat over de wijze, waarop ten aanzien van de sociale verantwoordelijkheid een „getuigenis” zal moeten klinken, doch vooral hierin, dat er bij de orthodoxe kerken heel veel klaarheid bestaat ten aanzien van het beschamende feit, dat veel lichamen, die zich als christelijke kerken aandienen, aan het christelijk geloof ontzonken zijn, den Christus der Schriften

niet erkennen en dus teruggaan op ideologieën, waartoe ook de heidenen in den loop der eeuwen vóór en na gekomen zijn.

K. S.

De Engelkes begeert niet.

„Wie” — aldus ds H. W. Engelkes in synodoor. Kb. Delft,

„Wie in de laatste weken de pers van de kerken maar art. 31 K.O. gelezen heeft, kan geen schijn van hoop hebben, dat er weer vereeniging komt. En ik kan niet anders zeggen, al neemt men mij dat misschien kwalijk, dat zo lang de toon daar zoo hard en bitter en onchristelijk blijft, ik die vereeniging niet begeer”.

Tot zoover ds E. Hij schijnt nog niet een probleem erin te zien, dat zijn kerken eerst officieel zelden: „niet voor wedergeboren houden? dan eruit”; daarna verklaarden: „voor wedergeboren houden? heelemaal niet noodig, al is het wel schriftuurlijk en al moeten we het handhaven”, en meteen verklaarden: „eruit blijft eruit”. Zo lang de DAAD daar zoo hard en bitter en onchristelijk blijft, begeeren wij de vereeniging niet. Wij willen broeders zien, geen verraders, en geen knoeiers. Overigens weten we, wat ds E. verwacht van de door ons aangeboden schriftelijke en openlijke bespreking van „wat ons scheidt”. Hij verwacht er niets van.

Een „zachte” wenk?

Toen ik, aldus ds L. de Wolff van Enschede,

den eersten Zondag na de vrijmaking „mijn” kansel beklom, nadat eerst ds Rijkse van Almelo voor de synodale kerk gepreekt had, viel mijn oog op den open geslagen Bijbel, waarin heel demonstratief was onderstreept het woord van 1 Cor. 12: 13b „en ik wijs u eenen weg die nog uitnemender is”. Bedoeld is de weg der liefde. Er stonden bovendien twee uitroepstekens achter gekrast. Of die dominee daar toen over gepreekt heeft weet ik niet, al vermoed ik het wel, mede ook gelet op de psalmen die toen gezongen zijn.

Geen normen, maar feiten.

Ds J. Verkuy, synodocratisch predikant (Batavia) had een gesprek met „In de Waagschaal”. Daarin zei hij:

„Laat men in Nederland toch niet steeds eenzijdig uit het gezagstandpunt redeneren. Geen overheid kan nu eenmaal regeren zonder instemming des volks, zonder consensus populi. Daárrussen en tussen het gezagstandpunt zal men het juiste evenwicht moeten zien te vinden. Dat is, dunkt mij, zuiver Calvinistisch gereedheid en dat is ook het doelwit der regering-Schermerhorn.

Zorg en verdriet maakt zich van Ds Verkuy meester, als hij spreekt over het standpunt van zijn gereformeerde geestverwanten in Nederland. Als de leiding der anti-revolutionnaire partij de feiten maar kendel!

Tot zoover het verslag, 't Is 't oude liedje: wie aan de beginselen niet langer vasthouden wil, die zegt: wees toch niet „eenzijdig”. En dan is 't beginsel al een „zijde” geworden. En de andere „zijde” is het prijsgeven van 't beginsel. „Zorg en verdriet”? — wel, ze zijn wederkeerig.

KORTE BERICHTEN

— EEN AMERIKAANSCH STEEM. — „Alle Europese regeringen, alle partijen, alle leidende figuren handelen net als of er nog een wereldoorlog op komst is.... Zowel voor Moskou als Londen komt het Duitse probleem in de grond der zaak hierop neer, of de Duitsers in geval van oorlog door de Russen of door de Westerse mogendheden als hulpstroepen gebruikt zullen worden. Dat alles is vreselijk.... en als er iets aan gedaan kan worden, aan zullen de Verenigde Staten het moeten doen”.

(„In de Waagschaal” 25 Mei 1946).

— KERKELIJKE WAARSCHUWINGEN. Volgens „Paraat” kwamen enige belangrijke gegevens naar voren bij een splitsing naar leeftijden; daaruit blijkt n.l. dat er in de nabije toekomst een vermindering van het aantal Hervormden en een toename van de Katholieken valt te verwachten en daarmee, gezien de correlatie van godsdienst en politiek, een verschuiving in de politieke constellatie in ons land.

— RUSLAND OVER DE NEDERLANDSCHE VERKIEZINGEN. Volgens „Paraat” maakte radio Moskou bekend:

„Nu de verkiezingen in Nederland nabij zijn, treden in Zuid-Holland duizenden gewapende fascistische op. De organisatie „de landsknechten”, onder leiding van overate Koppert en met steun van de Rotterdamse grootindustrieën steekt de kop weer op. Zij heeft openbare vergaderingen gehouden in Rotterdam en andere plaatsen. Uit de Nederlandse concentratiekampen worden voortdurend nieuwe groepen fascistische ontslagen. Volgens de linkse Nederlandse bladen is de

leider van de Katholieke Volkspartij, Romme, tevens de leider van de fascistische reactie”.

— DE SCHULD VAN ZICH AFSCHUIVEN. De corruptie zijn we nog niet kwijt. Waarom niet? Omdat de particulieren en de particuliere ondernemers er nog dag in dag uit behagen in scheppen, de ambtenaren in verzoeking te brengen. („Paraat” 17 Mei 1946).

— UITWERPEN EN OECUMENISCH ZIJN. „In het midden der Gereformeerde kerken heeft zich een kerkelijke actie ontwikkeld, die bedoelt verlevendiging en verdieping van een oecumenisch besef op de basis van Gods Woord en de drie formulieren van eenigheid”. („Trouw”).

— EEN VERGELIJKING. „Ons Kerkblad” (N.-Brabant en Limburg) schrijft:

„Wat waren we dankbaar voor Englands houding in 1940. Zij doorzagen het gruwelijke spel. Zij voelden het scherpere wettende onrecht. En we hebben onzen God gedankt: „Gelukkig! Zij willen zoo geen vrede!”

Maar als in 1946 de Gereformeerde belijders, die zich vrijmaakten van onscriptuurlijke leeringen en ongoddelijke schorsingen zeggen tegen de aanraders van waarheid en recht: „zoo kunnen we niet U niet gaan praten over vrede, want gij handhaaft Uw bezettingrecht en gij wilt niet het gepleegde onrecht weer goed maken — dan krijgen deze menschen, die weten, dat de kerk nog iets heel anders is dan wereldsche politiek, te hooren uit synodocratische monden: gij zijt koppig en onwillig, gij wilt de scheur, gij wilt een eigen kerkje, gij kent geen liefde, enz. Wij steken U de hand toe, maar gij slaat die af!”

— METEN MET TWEE MATEN. „De Vrije Kerk” schrijft onder een artikel van dr F. Tieleman:

„Met vreugde geven we dit schrijven door van een oud en eerbiedwaardig man, die reeds voor eenige jaren de synodalistische sfeer dermate bedorven achtte, dat hij de synode... verliet. (En nooit de wettelijke kerkelijk vervolgd werd. Dat bleef voor iemand bewaard, dien men als professor aan de school der kerken in 'n brood raken kon”).

— POOLSCHE KERKEN PROTESTEEREN. De Raad der Protestantsche kerken in Polen publiceerde een manifest gericht tegen de voorlichting in het buitenland over de deportaties der Duitschers. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Onlangs publiceerde de katholieke bisschop van Freiburg een herderlijke brief, waarin hij met een beroep op de christelijke naastenliefde en geloofsbroederschap van den paus en van den primas Hlond, een soort propaganda voert, die maar weinig verschilt van die, welke de Duitsers gedurende de oorlog bedreven.

En even verder:

Herinnert u wat wij hebben geleden; gij hebt van dat leed toen niet geweten. Herinnert u dat toen niet de tranen van miljoenen mensen vloeiden, zoals thans de bisschop van Freiburg pathetisch uitroept, maar wel het bloed van miljoenen Poolse burgers. De Duitsers hebben in Polen zes miljoen burgers omgebracht. Toentertijd konden wij geen beroep op uw medelijden doen, want ons land was één reusachtig en afgrijselijk Duits concentratiekamp, dat gescheiden lag van de gehele wereld.

Het volk, dat thans een beroep doet op de christelijke barmhertigheid, bewierookte toen in zijn overwegende meerderheid zijn nationale idolen met de rook der crematieovens, waar men miljoenen offers zonder erbarmen en zonder gerechtigheid verbrandde.

— NOG STEEDS DE N.J.G. In „Jeugtleven” (Groningen) staat het volgende te lezen:

„Verschillende leden van onze verenigingen hebben zich afgevraagd, waarom wij als Geref. Jeugd Centrale niet mee hebben gelopen in de grote stoet van de Groninger Jeugdverenigingen op de dag van de bevrijdingsfeesten.

Het antwoord kan kort zijn. Wij hadden geen uitnodiging ontvangen om mee te doen. Dit voorrecht was buiten de sportverenigingen en de kindergroepen slechts weggelegd voor hen, die bij de Ned. Jeugd Gemeenschap zijn aangesloten. Dat zijn wij niet en dus stonden wij er buiten.

Verwonderlijk deed het aan, dat de „Geref. Jeugd Centrale” (de synodocratische) wel meeliep en daarmee demonstreerde, dat zij nog steeds bij de N.J.G. is aangesloten.

— NIET GEREFORMEERD? Ds v. Hulsteyn schrijft in de Kerkbode van Amsterdam.

„In de Zeeuwsche Kerkbode van de Synodaal gebonden Kerken van 19 April j.l. drukt Dr N. J. Hommes, van Middelburg, lid der laatste gehouden appel-synode zijner kerken, de volgende stellingen van bezwaarde, intussen vrijgemaakte, zijde af:

- a. dat al de kinderen der gelovigen heilig zijn (1 Kor. 7: 14) of in Christus geheiligd zijn (1 Kor. 1: 2);
- b. dat aan al die kinderen de heilsbelofte van dat verbond werkelijk toekomt (Hand. 2: 39);
- c. dat dus voor al die kinderen de doopsbediening is betekening en verzegeling aan hen van het verbond der genade (of de heilsbelofte).

Vervolgens verklaart Dr Hommes dat hetgeen in deze stellingen is uitgedrukt „niet gereformeerd” is, ja, „beslist ongereformeerd”.

Wie durft nog te zeggen, dat hij niet weet, waar hij met de leerbeslissingen der Synoden 1942—1946 aan toe is? Wie is nog onzeker over de strekking der z.g. vervangings-formule?”

— „CLERUS” EN „LEKEN”. In Mededeelingen van Nieuw-Lekkerland lezen wij inzake het opgeworpen denkbeeld ener samenspreking van synodocratisch-gebonden met vrijgemaakten:

„Hoewel wij een eerlijke verdeling van de spreektijd voorstelden, wenschten zij geen samenspreking over deze dingen in de tegenwoordigheid der gemeentelieden, want zei de Praeses, dan zou het kunnen zijn, dat enkele van u zwa zouden zeggen: „die vrijgemaakten hebben toch gelijk” en dat zou de scheur nog grooter maken.